

СИЛАБУС
з дисципліни «Інституційні основи ЄС»
на отримання ступеню вищої освіти «бакалавр» за спеціальністю
281 «Публічне управління та адміністрування»
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка

1) Белоусова Олена Станіславівна к.н.держ.упр., доцент, доцент кафедри організації виробництва, бізнесу та менеджменту.

<http://new.khntusg.com.ua/staff/bielousova-olena-stanislavivna>

2) Пререквізити (базові знання необхідні для успішного опанування компетентностями). Базові знання з дисциплін: "Демографія", "Економічна теорія".

Постреквізити. Продовжують вивчення даного предмету наступні дисципліни: «Державне та регіональне управління» «Теорія державного управління» «Політологія», «Інституціональна система України», «Державна політика та політичний аналіз», «Публічні комунікації», «Основи публічного управління та адміністрування».

3) Коротка анотація дисципліни (загальна характеристика, особливості, переваги).

Європейський Союз має унікальний механізм управління. Саме інститути ЄС виступають основними регуляторами інтеграційних процесів, забезпечуючи послідовність та ефективність політики і дій цієї організації. Унікальність інституційного механізму полягає в тому, що інститути ЄС наділені виключною компетенцією у певних сферах, які раніше належали до суверенних прерогатив держав – учасниць Євросоюзу: вони можуть ухвалювати нормативно-правові акти більшістю голосів і зобов'язувати ними фізичних, юридичних осіб, органи держав безпосередньо, без трансформації цих актів у внутрішні правопорядки.

Тому вкрай важливим є підготовка фахівців публічного адміністрування, що мають компетентності щодо аналізу, оцінки і особливостей інтеграційних процесів та інституційного вдосконалення Європейського Союзу, адаптації підприємств в умовах європейської інтеграції України.

Вивчення даної дисципліни дає можливість студенту:

знати: базові поняття та терміни у сфері європейської інтеграції; процес становлення та механізми функціонування спільних політик Європейського Союзу; сутність проблеми і перспективи розвитку горизонтальних і секторальних політик ЄС; зміст основних етапів становлення інституційної системи ЄС; характерні риси і особливості організаційної моделі ЄС; структуру інституційної моделі ЄС; напрями еволюції інституційної системи ЄС згідно з установчими договорами ЄС; прерогативи, правовий статус, організаційну структуру й функції інститутів і органів ЄС; особливості системи прийняття рішень в ЄС; основоположні ознаки політичної системи ЄС; особливості формування бюджету ЄС.

вміти: працювати з текстами установчих договорів ЄС, аналізувати їх; розробляти схеми, таблиці, діаграми з євро інтеграційної проблематики; складати аналітичні довідки, пропозиції щодо політики у сфері європейської інтеграції; аналізувати та порівнювати різні інституційні та політичні системи сучасності; працювати з ресурсами сайту ЄС в Інтернеті; брати участь в дискусіях з актуальної зовнішньополітичної проблематики; демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним; виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера.

4) Мета та основні задачі дисципліни.

Метою вивчення дисципліни є формування у студентів уявлень та знань про історію і сучасний стан європейської інтеграції, еволюцію та специфіку функціонування інституційної і правової системи ЄС, а також спільних горизонтальних і секторальних політик ЄС; продовження формування вмінь та навичок роботи з нормативно-правовими документами міжнародних організацій.

Для досягнення мети поставлені такі основні **завдання:**

- ознайомлення з історією і сучасним станом європейської інтеграції, еволюцією та специфікою функціонування інституційної і правової системи, а також спільних горизонтальних і секторальних політик ЄС;
- продовження формування вмінь та навичок роботи з нормативно-правовими документами міжнародних організацій;

- підготовка фахівців з питань європейської інтеграції, здатних виконувати кваліфіковану аналітичну, організаційну роботу в державних і дипломатичних установах України, міжнародних організаціях.

Компетентність, що забезпечує. Вивчення дисципліни забезпечує формування у майбутніх фахівців здатності: аналізувати сутність та особливості інтеграційних процесів в Європі, основні теоретичні засади і генези європейської єдності, інституційні, правові, економічні аспекти функціонування Європейського Союзу, євро інтеграційної політики України; застосовувати знання про етапи становлення ЄС та перспективи його розвитку, інститути ЄС, право ЄС, джерела права ЄС та порядок їх прийняття; визначати та аналізувати інституційний механізм співробітництва ЄС з іншими державами та міжнародними організаціями, правові відносини України з ЄС та особливості адаптації українського законодавства до права ЄС, а також обґрунтовувати перспективи України в ЄС.

5) Організація навчання.

Система оцінювання

Професійні компетенції	Методи та форми навчання		Оцінка рівня сформованості компетенцій	
			Форма контролю	Бал
Змістовний модуль 1. «Еволюційний розвиток та організаційно - правові засади ЄС».				40
Аналізувати сутність та особливості інтеграційних процесів в Європі, основні теоретичні засади і генези європейської єдності, інституційні, правові, економічні аспекти функціонування Європейського Союзу, євро інтеграційної політики України; застосовувати знання про етапи становлення ЄС та перспективи його розвитку, інститути ЄС, право ЄС, джерела права ЄС та порядок їх прийняття;	Лекція	Еволюційні етапи розвитку Європейського Союзу та інституційні вдосконалення	Робота на лекції	2
	Самостійна робота студентів	Сутнісні характеристики європейської інтеграції	Презентація результатів	3
	Самостійна робота студентів	Вплив інституційно-правової системи ЄС на сучасну політику європейської інтеграції	Презентація результатів	3
	Семінарське заняття	Основні теорії європейської інтеграції	Семінар-дискусія	2
	Лекція	Інституційний (організаційно – правовий) механізм ЄС.	Робота на лекції	2
	Самостійна робота студентів	Ключові етапи інституційного розвитку ЄС	Презентація результатів	3
	Самостійна робота студентів	Аналіз впливу інституцій ЄС на економічну інтеграцію	Презентація результатів	3
	Семінарське заняття	Інтеграційні процеси ЄС: історичні передумови та сучасність	Семінар-дискусія	2
	Лекція	Основні інституції ЄС	Робота на лекції	2
	Самостійна робота студентів	Особливості стратегічного програмування та планування в ЄС.	Презентація результатів	3
	Самостійна робота студентів	Спільні політики як основа реалізації економічної та політичної інтеграції ЄС	Презентація результатів	3
	Семінарське заняття	Основні інституції ЄС: функції та структура	Семінар-дискусія, поточна контрольна робота	2
	Лекція	Допоміжні інституції ЄС: функції, принципи організації та взаємодії.	Робота на лекції	2
	Самостійна робота студентів	Ключові відмінності в інституційно-правових системах України та ЄС	Презентація результатів	3
	Самостійна робота студентів	Норми національного законодавства, з урахуванням положень права ЄС.	Презентація результатів	3
Семінарське заняття	Допоміжні інституції ЄС: функції, принципи організації та взаємодії.	Семінар-дискусія, поточна контрольна робота	2	
Змістовний модуль 2. «Інституційні засади ЄС»				40

Професійні компетенції	Методи та форми навчання		Оцінка рівня сформованості компетентностей	
			Форма контролю	Бал
Визначати та Аналізувати інституційний механізм співробітництва ЄС з іншими державами та міжнародними організаціями, правові відносини України з ЄС та особливості адаптації українського законодавства до права ЄС, а також обґрунтувати перспективи України в ЄС.	Лекція	Інтеграційні процеси ЄС	Робота на лекції	40 2
	Самостійна робота студентів	Норми права ЄС у процесі інтеграції до єдиного ринку ЄС	Презентація результатів	3
	Самостійна робота студентів	Адаптація державного управління в Україні до європейських стандартів	Презентація результатів	3
	Практичне заняття	Інституційний (організаційно – правовий) механізм ЄС	Семинар-дискусія	3
	Лекція	Правова система ЄС	Робота на лекції	2
	Самостійна робота студентів	Напрями підвищення ефективності співпраці України та ЄС	Презентація результатів	3
	Самостійна робота студентів	Наслідки розширення ЄС та його вплив на формування інституційної системи ЄС	Презентація результатів	3
	Практичне заняття	Формування політичних пріоритетів співробітництва та політичних критеріїв членства в ЄС	Семинар-дискусія	3
	Самостійна робота студентів	Формування політичних пріоритетів співробітництва та політичних критеріїв членства в ЄС	Презентація результатів	3
	Самостійна робота студентів	Комунікації у процесі реалізації європейських спільних політик	Презентація результатів	3
	Практичне заняття	Вплив розширення ЄС на розвиток інституційної системи».	Семинар-дискусія	3
	Лекція	Бюджетна система та фінанси Європейського Союзу	Робота на лекції	2
	Самостійна робота студентів	Цілі та принципи спільних політик, політико-правові та інституційні засади галузевих політик ЄС	Презентація результатів	3
Практичне заняття	Інституційно-правовий механізм вступу України до ЄС.	Семинар-дискусія, поточна контрольна робота	4	
Загальна кількість годин з них: аудиторні самостійні		120 30 90	Кількість балів	80
Вид контролю			залік	20

Приєм і консультації по виконанню завдань щодо самостійної роботи студентів (СРС) проводяться викладачем згідно встановленого графіку.

Завдання СРС рахуються виконаними, якщо:

- виконані і здані в зазначені викладачем строки;
- повністю виконані (розкривають тему завдання);
- не мають логічних і розрахункових помилок;
- виконані студентом самостійно.

При умові невиконання одного із зазначених умов, кількість балів знижується на 1 бал. При умові невиконання і відсутності завдання оцінюється 0 балами. Студент зобов'язаний виконати всі завдання.

Модулі проводяться викладачем у вигляді тестування або співбесіди.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається відповідно до Положення «Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою».

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види	Оцінка	Оцінка за національною шкалою
------------------------	--------	-------------------------------

<i>навчальної діяльності</i>	<i>ECTS</i>	<i>для екзамену, курсового проекту (роботи), практики</i>	<i>для заліку</i>
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6) Політика курсу.

Студент зобов'язаний відвідувати заняття всіх видів відповідно до встановленого розкладу, не запізнюватися, мати відповідний зовнішній вигляд. У разі відсутності через хворобу надати відповідну довідку. Пропущені заняття відпрацьовувати в визначений викладачем час.

Студент повинен старанно виконувати завдання, брати активну участь в навчальному процесі.

7) Література.

Базова

1. Грицяк І. А. Правова та інституційна основа Європейського Союзу : підручник / І. А. Грицяк, В. В. Говоруха, В. Ю. Стрельцов. – Х. : Магістр, 2009. – 620 с.
2. Бiryюков М. М. Европейское право: курс лекций / М. М. Бiryюков. – М.: Омега-Л, 2006. – 128 с.
3. Консолідовані версії договору про Європейський Союз та договору про функціонування Європейського Союзу (2010/С 83/01): хрестоматія / упоряд. Б. В. Бабіна. – О. : Фенікс, 2012. – 294 с.
4. Марченко М. Н. Правовая система Европейского Союза : моногр. / М. Н. Марченко, Е. М. Дерябина. – М.: Норма: ИНФРА-М, 2012. – 704 с.
5. Марченко В. В. Конституційно-правовий статус уряду в країнах ЄС (на прикладі Франції, Федеративної Республіки Німеччини, Іспанії) / В. В. Марченко. – К. : Алерта, 2010. – 216 с.
6. Посельський В. Європейський Союз: інституційні основи європейської інтеграції / В. Посельський. – К. : Смолоскип, 2002. – 168 с.

Допоміжна

1. Гріненко О. О. Особисті привілеї та імунітети членів інституцій Європейського Союзу / О. О. Гріненко // Часопис Київського університету права. – 2011. – № 2. – С. 275–278.
2. Грицаєнко Л. Інституційний механізм Європейського Союзу: поняття та принципи функціонування / Л. Грицаєнко // Вісник прокуратури. – 2009. – № 4. – С. 103–109.
3. Історія європейської інтеграції від Римської імперії до Європейського Союзу : монографія / за заг. ред. І. В. Яковюка. – К. : Право України; Х.: Право, 2013. – 208 с.
4. Іноземцева О. Ю. Федеративні та конфедеративні ознаки в організації Європейського Союзу: до постановки питання / О. Ю. Іноземцева // Проблеми державно-правового розвитку в умовах європейської інтеграції і глобалізації. – Х., 2008. – С. 141–142.
5. Шамбровський Г. О. Регіональна політика Європейського Союзу: навч. посіб. / Г. О. Шамбровський. – К.: Знання, 2011. – 187 с.
6. Шпакович О. М. Вплив актів міжнародних організацій на внутрішні правопорядки держав-членів: теорія і практика : монографія / О. М. Шпакович. – К. : Київ. ун-т, 2011. – 415 с.

Інформаційні ресурси

Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>

Бібліотека ім. В.Г. Короленко. URL: <http://korolenko.kharkov.com/>

Бібліотека ХНТУСГ. URL: <https://library.khntusg.com.ua/>

Електронна бібліотека. URL: <http://lib.meta.ua/>

Студентська електронна бібліотека URL: <http://www.lib.ua-ru.net/>

Нормативно-правова база України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/>